Budgetforslag for Ældre- og Sundhedsudvalget

Budgethæfte til udvalgsmøde den 20. juni 2017

VIBORG KOMMUNE

Indhold

1. Indledning 3
1.1 Temaer i årets budgetlægning 3
1.2 Hvad indeholder budgethæftet? 3
2. Spilleregler for budgetlægningen 4
2.1 Drift 4
2.2 Anlæg 4
3. Det vedtagne budget 5
4. Forslag til driftsbudget 6
4.1 Udfordringer 7
4.2 Driftsønsker 9
4.3 Finansiering 10
4.4 Omprioriteringer inden for politikområder 12
5. Forslag til anlægsbudget 13
5.1 Teknisk tilretning af anlægsbudgettet 13
5.2 Forklaring af større tekniske ændringer 14
5.3 Nye anlægsønsker inkl. finansiering 14
5.4 Afledt drift af anlægsprojekter 15

1. Indledning

1.1 Temaer i årets budgetlægning

Et af hovedtemaerne i årets budgetlægning er at skabe budgetbalance på trods af, at ældre- og sundhedsområdet skal kompensere for det stigende antal ældre og samtidig håndtere at plejeboligkapaciteten udbygges både i kommunalt og privat regi.

Et andet af hovedtemaerne er udbygningen af det nære sundhedsvæsen, hvilket de sidste år har betydet et stigende forbrug af ydelser.

1.2 Hvad indeholder budgethæftet?

Denne udgave af budgethæftet er til møde i Ældre- og Sundhedsudvalget den 20. juni 2017.

På mødet skal udvalget drøfte følgende:

- Håndtering af fremtidige budget-/udfordringer, -ønsker og forslag til finansiering.

Siden udvalget sidst blev forelagt budgethæftet er det suppleret med følgende nye oplysninger.

- Forslag til finansiering.
- Ændringer i tekst og tal under overskrifterne udfordringer, driftsønsker, finansiering og anlægsønsker.

Inde i budgethæftet er der lavet en historik, så det ses, hvornår udvalget sidst behandlede de forskellige emner. Link til sagen hvor budgethæftet blev behandlet den 25. april 2017 i Ældre- og Sundhedsudvalget.

2. Spilleregler for budgetlægningen

Byrådet vedtog på mødet den 25. januar 2017 (sag nr. 3) spillereglerne for årets budgetlægning, som er beskrevet nedenfor.

2.1 Drift

Udvalgene udarbejder budgetforslag inden for de udmeldte rammer, der er beregnet ud fra de principper, som er godkendt af Byrådet.

Der er ikke udpeget særlige budgetudfordringer, som kan rejses overfor Byrådet, hvilket hænger sammen med, at der ikke skabes et økonomisk råderum for Byrådet i årets budgetlægning.

Det betyder, at udvalgene selv skal finansiere eventuelle budgetudfordringer og driftsønsker inden for eget budget.

Byrådet har besluttet at annullere rammereduktionen på én procent i udvalgenes servicerammer i 2018, så de enkelte udvalg ikke bliver pålagt at finde reduktioner i årets budgetlægning. I stedet er Forvaltningen blevet bedt om at udarbejde forslag til Økonomi- og Erhvervsudvalget om reduktioner for 18 mio. kr. i 2018 for at fremme effektiviseringsforslag, der går på tværs af udvalgsområder. Disse reduktioner skal sikre, at der fortsat er finansiering af det budgetforlig, som blev vedtaget sidste år. Hvis udvalgene selv finder effektiviseringer i 2018, vil gevinsterne herved tilfalde de enkelte udvalgsområder fremfor at skabe et råderum for Byrådet.

I overslagsårene 2019-21 er udvalgenes servicerammer fortsat reduceret med en procent årligt, jf. Byrådets effektiviseringsstrategi. Effektiviseringsstrategien har som målsætning, at der skal realiseres en årlig effektiviseringsgevinst på minimum én procent af serviceudgifterne for at skabe et råderum for Byrådets omprioriteringer og nye investeringer.

2.2 Anlæg

Byrådet har vedtaget følgende spilleregel for anlæg:

Udvalgene kan foreslå nye anlægsønsker i hele budgetperioden inden for uændrede rammer i hvert budgetår.

Det betyder, at nye anlægsønsker skal være fuldt finansierede af bortfald eller reduktion af eksisterende anlægsprojekter inden for det enkelte udvalg, så udvalgets anlægsramme er uændret i hvert budgetår, jf. eksemplet nedenfor. De restriktive krav skyldes dels, at der allerede er vedtaget et stort anlægsprogram og dels, at der fortsat forventes stramme rammer for kommunernes anlægsudgifter i 2018.

Eksempel 1: spilleregel overholdt

Anlægsprojekt	2018	2019	2020	2021
Nye ønsker				
Nyt anlægsønske	10.000	10.000	**Spilleregel**	
Finansiering			**overholdt**	
Eksisterende projekt	-10.000	-10.000		
I alt	**0**	**0**	**0**	**0**

Eksempel 2: spilleregel ikke overholdt

Anlægsprojekt	2018	2019	2020	2021
Nye ønsker			**Spilleregel**	
Nyt anlægsønske	10.000	10.000		
Finansiering			**Ikke overholdt**	
Eksisterende projekt			-10.000	-10.000
I alt	**10.000**	**10.000**	**-10.000**	**-10.000**

3. Det vedtagne budget

Nedenfor ses det allerede vedtagne budget, som er udgangspunktet for udarbejdelsen af budgetforslaget.

Det vedtagne budget (i 1.000 kr.)

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2016	Oprindeligt budget 2017	Korrigeret budget 2017	Forventet regnskab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2020
Ældreområdet	722.454	731.845	749.211		746.107	738.930	731.469	724.324
Sundhedsområdet	404.743	416.086	417.361		416.904	414.955	414.686	414.421
I alt	**1.127.198**	**1.147.931**	**1.166.571**		**1.163.011**	**1.153.885**	**1.146.155**	**1.138.745**

Overslagsårene er reduceret med 1%, jf. Byrådets effektiviseringsstrategi.

Rammerne er justeret med:

- Kommunernes Landsforenings seneste skøn for pris- og lønudviklingen.
- Budgetaftalen af 9. juni 2017 med 11,5 mio. kr.
- Overførslerne fra 2016 er indarbejdet i det korrigeret budget 2017.

4. Forslag til driftsbudget

Forslaget til driftsbudget består af tre hovedelementer: udfordringer, nye driftsønsker og forslag til finansiering af disse. Med de spilleregler, som Byrådet har vedtaget, skal udvalget selv finansiere både udfordringer og driftsønsker. Hvis budgettet ikke balancerer kan driftsønsker derfor vælges fra eller nye forslag til finansiering vælges til.

I afsnit 4 opgøres det først, om der totalt er balance i driftsbudgettet.

Dernæst beskrives alle tre delelementer: udfordringer (afsnit 4.1), nye driftsønsker (afsnit 4.2) og forslag til finansiering af disse (afsnit 4.3).

Budgetbalance (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

Afsnit	Forslag	2018
4.1	Udfordringer	32.150
4.2	Driftsønsker	0
4.3	Finansiering	32.150
	I alt	**0**

Tabellen ovenfor viser, at samlet set er udvalgets politikområder i balance.

4.1 Udfordringer

Nedenfor beskrives de udfordringer, som der skal findes finansiering til i budgetforslaget.

Udfordringer i budgetforslaget (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

Nr.	Udfordring	2018	Beskrivelse	Senest drøftet
Ældreområdet				
1.	**Et langt værdigt liv**			
1.a	Stigende levealder samt generel stigning af antallet af ældre over 80+ årige.	9.067	Antallet af 80+ årige stiger i Viborg Kommune fra 2017 til 2032 med 79,9% samtidig med at sund aldring betyder stigende levealder, hvilket betyder et stigende pres på ressourcerne til den samlede kernevelfærd.	25.04.17
1.b	Pres på det nære sundhedsvæsen	1.200	Udbygningen af det nære sundhedsvæsen har de sidste år vist et stigende forbrug af ydelser. Den forventede udvikling i forbruget af ydelser afhænger af flere faktorer, og den økonomiske konsekvens er derfor behæftet med usikkerhed. Se bilag nr. 5.	25.04.17
1.c	Stigning i antal borgere i specifikke målgrupper	-	Der observeres og forventes et stigende behov for ressourcer til håndtering af målgruppen, men der er stor usikkerhed omkring størrelsen på den økonomiske udfordring. Grundet usikkerheden er der i 2018 ikke indregnet en økonomisk udfordring, men udviklingen på området følges tæt.	25.04.17
2.	**Kapacitetsudvidelser på plejeboligområdet**			
2.a	Banebo	7.000	Drift af Banebo. Driftsudgiften i 2018 er 5/12 af en årsnettoudgift.	25.04.17
2.b	Klejtrup 4 pladser, Frederiks 24 pladser og Nordstjernen 11 pladser	10.015	Der er regnet med 6 måneder i 2018 på Nordstjernen. Se uddybende bemærkninger nedenfor.	25.04.17
3.	Lejetab i forbindelse med et øget antal tomme boliger	3.072	Se uddybende bemærkninger nedenfor.	
4.	Merudgift til private friplejehjem ifm. omlægning af madtakster	296	Merudgiften er udtryk for den kommunale andel af udgiften.	25.04.17

5.	Afledt drift af anlægsprojekter	-		25.04.17
	I alt	**30.650**		
Sundhedsområdet				
1.	Driftsudgifter til sundhedssatellitter – både lejeudgift, bygningsdrift og medarbejdertid m.v.	1.500	Udgifter til brugen samt afledte bygningsdriftsudgifter ved satellitterne i henholdsvis Stoholm, Karup og Bjerringbro samt eventuelle personaleudgifter afhængig af de konkrete aktiviteter i sundhedssatellitterne.	25.04.17
	I alt	**1.500**		
Udfordringer i alt		**32.150**		

* Alle nye eller ændrede tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Ældreområdet

AD 1b) Udbygningen af det nære sundhedsvæsen har de sidste år vist et stigende forbrug af ydelser, samt udvidelse af antal borger der plejes og behandles i eget hjem fremfor på sygehus. En illustration af det stigende forbrug af ydelser er, at udgiften på landsplan til kommunal sygepleje er steget med 18,6% fra 2010 til 2017 (KL`s budgetvejledning 2018). Den nationale udvikling ses også i Viborg Kommune, hvor der de senere år er set stigninger såvel i leverede timers sygeplejeydelse og antallet af borger, som ligger ud over befolkningsudviklingen. (Nærmere beskrevet i bilag nr. 2)

AD 2a+b) Da Byrådet til Budget 2015-2018 vedtog en ny demografimodel indebar beslutningen, at plejecentre ikke længere indgår i modellen. Konsekvensen er at der skal tages konkret politisk stilling til udgiftsændringer i sammenhæng med konkrete kapacitetsændringer på plejecenterområdet uanset om kapacitetsændringerne sker i kommunalt eller privat regi. I 2017 udvides friplejeboligkapaciteten med 28 boliger, hvoraf det forventes, at 20 af pladserne vil blive beboet med borger fra Viborg Kommune. Fra ca. 1. juli 2018 udvides kapaciteten på friplejeboligområdet yderligere med 11 pladser på Nordstjernen, hvoraf de 8 pladser forventes at blive beboet med borgere fra Viborg Kommune.
Budgettet til 100 nye kommunale plejeboliger på Banebo er beregnet som et nettodriftsbudget. Det vil sige, at der i en forventet samlet bruttoudgift til driften af Banebo på 35,4 mio. kr. er modregnet en besparelse ved, at borgerne, der flytter i en plejebolig, bl.a. stopper med at modtage hjælp fra hjemmeplejen. Den årlige nettodriftsugift er opgjort til 16,7 mio. kr. Beregningen af nettodriftsbudgettet for Banebo fremgår af ÆSU 9. december sag nr. 1.

Budgettet til finansiering af nye friboliger er et bruttodriftsbudget, da det teknisk forudsættes, at der ikke bliver færre borgere, der modtager ydelser fra hjemmeplejen, da besparelsespotentialet i hjemmeplejen ved at en borger flytter i en plejebolig teknisk er indregnet i nettodriftsudgiften til Banebo.

Konsekvensen af den pludselig udvidelse af kapaciteten, betyder at kapaciteten overstiger behovet, og at der vil opstå tomme boliger. Tomme boliger medfører en udgift til lejetab (se AD 3), mens der modsat i afsnit 4.3: Finansiering Pkt. 1, ældreområdet er estimeret en

besparelse på budgettildelingen til plejeboliger.

AD 3 I budgetlægningen er der i tidligere år arbejdet med et løbende antal boliger, som står tomme i kortere perioder i forbindelse med ind- og udflytning.
I forbindelse med en kraftige tilvækst af plejeboliger i løbet af 2018 (Banebo og friplejehjem, i alt 139 pladser) vil antallet af tomme boliger forbigående stige. Det er vurderet, at udover de løbende 20 boliger vil yderligere 90 boliger være tomme. Den overvejende del af de 90 ekstra boliger er kun medregnet fra august 2018, Omregnet til helårsboliger svarer dette til 42,7 i 2018.

4.2 Driftsønsker

Nedenfor beskrives udvalgets driftsønsker, dvs. nye initiativer/tiltag, som der skal findes finansiering til i budgetforslaget.

Driftsønsker i budgetforslaget (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

Nr.	Driftsønske	2018	Beskrivelse	Senest drøftet
Ældreområdet				
1.	Ændring i normeringssammensætningen på plejecentrene	-	Spredning af dækningen af sygepleje, terapeuter og omsorg over hele døgnet. Se supplerende bemærkninger.	25.04.17
2.	Øget normering på Rehabiliteringscenter Viborg (særligt sygeplejersker og terapeuter)	-	Finansiering af den øgede normering forudsættes at ske via effektiviseringer på Rehabiliteringscenteret, således at udgiften kan afholdes inden for den eksisterende ramme.	25.04.17
	I alt	**0**		
Sundhedsområdet				
1.	Indsats for overvægtige børn (J&V´s andel af projekt med B&U)	-	Gennemførelsen af projektet kræver omprioriteringer indenfor området.	25.04.17
2.	Projekt "Et trygt natteliv" og misbrugskampagne, jf. drøftelse i ÆSU 24/1-17		Udgår af oversigten, da projektet udføres i efteråret 2017.	25.04.17
	I alt	**0**		
Driftsønsker i alt		**0**		

* Alle nye eller ændrede tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Ældreområdet

AD 1) Driftsønsket udspringer af målsætningen om en bedre spredning af beboernes daglige aktiviteter over dag og aften ved spredning af personalet (SOSU-hjælpere/-assistenter, sygeplejersker og terapeuter). Med en øget andel af personalets arbejdstid placeret udenfor dagtid følger stigende udgifter til tillæg mv.
Ændringen af normeringssammensætningen på plejecentrene kan – med inspiration fra modellen på Plejecenter Liselund – påbegyndes i 2018 inden for den eksisterende økonomiske ramme.

Sundhedsområdet

AD 1) Med afsæt i Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke om overvægt er Sundhedscentret sammen med B&U i gang med, at implementere en indsats rettet mod overvægtige børn og unge. Indsatsen er desuden en opfølgning på den regionale sundhedsaftale og kommunens tværgående sundhedspolitik. Fremadrettet kræver indsatsen varig finansiering. Af den samlede udgift på 700.000 kr. skal sundhed finansiere 350.000 kr.

4.3 Finansiering

Nedenfor beskrives de finansieringsforslag, som skal finansiere udvalgets udfordringer og driftsønsker.

Finansiering i budgetforslaget (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

Nr.	Finansiering	2018	Beskrivelse	Senest drøftet
Ældreområdet				
1.	Estimeret antal tomme plejeboliger.	12.550	Der er estimeret et antal tomme boliger for 2018. Se supplerende bemærkninger.	25.04.17
2.	Delvis finansiering af Banebo.	5.800	Den delvise finansiering blev vedtaget i forbindelse med budgetforliget til 2016 – 2019.	25.04.17
3.	Endelig afvikling af Tværfagligt Team	2.300	Beløbet er finansieret af Ældremilliarden.	25.04.17
4.	Budgetaftale af 9. juni 2017	11.500	De fire partier, som er repræsenteret i Ældre- og Sundhedsudvalget, er den 9. juni blevet enige om at tilføre området ekstra midler til dækning af de presserende udfordringer i 2018 og overslagsårene.	
	I alt	**32.150**		
Sundhedsområdet				
1.	Mindre udgift til kommunal medfinansiering.		Forslaget er slettet.	25.04.17

2.	Drift af Sundhedssatellitter		Tillægsaftalen til budgetforliget 2016 af 12. februar 2016 omfattede enighed om at finde midler til eventuel afledt drift til de sundhedssatellitter, der skal etableres i Karup, Bjerringbro og Stoholm.
	I alt	**0**	
Finansiering i alt		**32.150**	

* Alle nye eller ændrede tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Ældreområdet

AD 1 I løbet af 2018 sker der en brat stigning i antallet af plejeboliger i forbindelse med indvielse af plejecenter Banebo (100 pladser) og friplejehjemspladser (i alt 39 pladser). Kapacitetsudvidelsen modsvares ikke af den akutte efterspørgsel, hvorfor der vil være en gradvis udnyttelse af kapaciteten og perioder med tomme boliger, hvor der ikke tildeles midler til de berørte plejecentre.

AD 3 Tværfagligt team er iværksat med puljemidler fra Ældremilliarden. Den eksterne finansiering af puljen er nu ophørt og indgår i bloktilskuddet. I forlængelse heraf kan initiativet indgå i den almene prioritering ved budgetlægningen og eventuelt nedlægges. Tværfagligt team som har haft til opgave at understøtte borgernes faste kontaktpersoner i hjemmeplejen i, at have fokus på borgernes ressourcer og borgernes mål for indsatsen samt styrke medarbejderne i at dokumentere en målrettet indsats. De fleste af medarbejderne forlod teamet i 2016 og siden har den fremtidige organisering af teamet afventet omorganiseringen af Sundhed & Omsorg.

4.4 Omprioriteringer inden for politikområder

Udover ovenstående ændringer, kan der også foretages omprioriteringer inden for de enkelte politikområder. Nedenfor redegøres for de væsentligste omprioriteringer inden for de enkelte politikområder:

Ældreområdet

- Der er ingen omprioriteringer udover dem, som allerede er beskrevet.

Sundhedsområdet

- Der er ingen omprioriteringer udover dem, som allerede er beskrevet.

5. Forslag til anlægsbudget

5.1 Teknisk tilretning af anlægsbudgettet

Som en del af budgetforslaget, skal udvalget aflevere et teknisk tilrettet anlægsbudget korrigeret for tekniske ændringer. Formålet med den tekniske tilretning er, at budgettet afspejler en realitisk tidsplan. Nedenfor ses først det vedtagne budget og dernæst budgettet efter tekniske ændringer. Bemærkninger til de enkelte projekter kan ses på dette link.

Anlægsbasisbudget (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

	Anlægsprojekt	VEDTAGET BUDGET					BUDGET EFTER TEKNISKE ÆNDRINGER				
Nr.		2018	2019	2020	2021	I alt	2018	2019	2020	2021	I alt
1.	Servicearealer, Nyt plejecenter i "Viborg Baneby" (70 + 30 pladser)		41.930			41.930		41.930			41.930
2.	Servicearealer, Nyt plejecenter i "Viborg Baneby" 100 pladser (Servicearealtilskud)		-4.000			-4.000		-4.000			-4.000
3.	Bygherreleverance til servicearealer i forbindelse med opførelse af nyt plejecenter i Banebyen	5.170				5.170	5.170				5.170
4.	Renovering og ombygning af Sjørup Ældrecenter (servicearealtilskud)		-1.200			-1.200		-1.200			-1.200
5.	Renovering og ombygning af Sjørup Ældrecenter (anlægssum)	15.540				15.540	8.540	7.000			15.540
6.	Omdannelse til levebo-miljø på plejecenter Kildehaven			3.620		3.620		100	3.520		3.620
7.	*Nyt plejecenter i Skals (anlægssum)			24.400		24.400		0			0
8.	*Nyt plejecenter i Skals (Servicearealtilskud)			-2.400		-2.400		0			0
9.	Renovering / udbygning af plejecentre	1.000	5.220	5.220	5.220	16.660	1.000	5.220	5.220	5.220	16.660
10.	Omsorgsteknologi					0	655				655
11.	Rehabilitering Klosterhaven og Klostertoften					0	4.035				4.035
	Anlægsbudget i alt	**21.710**	**41.950**	**30.840**	**5.220**	**99.720**	**19.400**	**49.050**	**8.740**	**5.220**	**82.410**
	Nettoændring til anlægsbudget i alt						**-2.310**	**7.100**	**-22.100**	**0**	**-17.310**

*Det foreslås, at anlægsprojektet udskydes til efter 2025.

5.2 Forklaring af større tekniske ændringer

Nedenfor ses en kort forklaring af større tekniske ændringer:

AD 10) Der er overført et uforbrugt beløb fra 2016 til budget 2018.

AD 11) Der er overført et uforbrugt beløb fra 2016 til budget 2018.

5.3 Nye anlægsønsker inkl. finansiering

Nedenfor ses udvalgets forslag til nye anlægsønsker inkl. forslag til finansiering af disse. Efter de spilleregler, som Byrådet har vedtaget, skal alle nye anlægsønsker være fuldt finansierede i det enkelte år ved bortfald eller reduktion af allerede vedtagne anlægsprojekter.

Nye anlægsønsker inkl. finansiering (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

Nr.	Anlægsprojekt	2018	2019	2020	2021	Beskrivelse	Senest drøftet
Nye ønsker							
1.	KOL-indsats, jf. aftale KL og Regeringen		1.790				25.04.17
2.	Tiltag for synshandicappede på plejecenter Banebo	187					25.04.17
	Anlæg Skals plejecenter			-		Anlægsprojektet udskydes til efter 2025.	
Finansiering							
1.	KOL-indsats, jf. aftale KL og Regeringen					Der mangler forslag til finansiering af anlægsønsket til KOL-indsatsen	
2.	Renovering/udbygning af plejecentre	187					25.04.17
I alt		**0**	**1.790**	**0**	**0**		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Tabellen viser, at der mangler finansiering til nyt anlægsønske på 1,79 mio. kr. i 2019.

5.4 Afledt drift af anlægsprojekter

Nedenfor ses, hvad anlægsprojekterne medfører af afledte driftsudgifter, som ikke er indeholdt i det vedtagne driftsbudget. Der kan både være tale om afledt drift af nye anlægsønsker og afledt drift af eksisterende projekter.

De afledte driftsudgifter er indregnet i forslaget til driftsbudget under budgetudfordringer.

Afledt drift af anlægsprojekter (i 1.000 kr. og 2018-prisniveau)

Nr.	Anlægsprojekt	2018	2019	2020	2021	Beskrivelse	Senest drøftet
1.	Nyt plejecenter i Skals					Nettodrift af 60 plejeboliger. Beregnet på baggrund af nettodriftsudgifter til Banebo. Projektet udskydes til efter 2025.	25.04.17
2.	KOL-indsats, jf. aftale KL og Regeringen		700	700	700	I forbindelse med anlægsønsket omkring KOL-indsatsen er der afledte driftsudgifter fra og med 2019.	25.04.17
I alt		**0**	**700**	**700**	**700**		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

AD 2) Hjemmemonitorering til borgere med KOL, jf. aftale mellem KL og Regeringen. Nationalt projekt der skal implementeres i hver region, hvor der pt. pågår nationale og regionale analyser af konsekvenserne, herunder formentlig også en forhandling om økonomien i forbindelse med den kommende aftale om kommunernes økonomi. Der kalkuleres pt. med en investering på 1,3 mio. kr. i 2019 samt afledt drift på 0,7 mio. kr. (beregningerne baserer sig dog på et yderst usikkert grundlag).